Vught

Raadsinformatiebrief

Datum	8 maart 2022
Onderwerp	Verstedelijkingsakkoord
Zaaknummer	Z22 - 247506
Documentnr.	UIT/22 - 476673

Inleiding

Via deze brief delen wij de stand van zaken in het proces naar een Verstedelijkingsakkoord voor de stedelijke regio 's-Hertogenbosch (SRsH). Als gemeente zijn wij hier onderdeel van en zijn we betrokken bij de voorbereidingen. Deze brief is opgesteld vanuit de bestuurlijke stuurgroep Verstedelijkingsakkoord SRsH). In deze brief wordt (1) teruggekeken naar de opdracht vanuit het besluit Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT-besluit) in november 2019, worden (2) de huidige acties beschreven en wordt (3) vooruitgekeken naar de stappen richting Verstedelijkingsakkoord november 2022.

Inhoudelijk

Verstedelijkingsstrategie Brabant

De rijksoverheid heeft een Nationale Omgevingsvisie (NOVI) opgesteld. Daarin werkt het Rijk ideeën uit over de toekomstige ontwikkeling van de leefomgeving in Nederland. Een belangrijk onderdeel van die NOVI gaat over 'verstedelijking en verstedelijkingsopgaven'. Dit betreft alles wat te maken heeft met wonen, werken, bereikbaarheid, klimaatadaptatie, economische ontwikkeling, energietransitie, recreatie, duurzaamheid, gezondheid en de groene omgeving in een stedelijke regio. Over verstedelijking stelt het rijk in de NOVI dat een groot deel van Nederland functioneert als één stedelijk netwerk.

Brabant is het tweede grote verstedelijkte gebied van Nederland. In Brabant ligt een forse bouw-, transformatie en herstructureringsopgave. Reden om als Brabantse partners met het Rijk en de Waterschappen gezamenlijk te bepalen wat er nodig is in Brabant voor een duurzame verstedelijking. We willen naast de grote vraag naar ruimte voor woningen en bedrijvigheid ook andere opgaven oplossen m.b.t. klimaatadaptatie, energietransitie, slimme mobiliteit, biodiversiteit, gezondheid en circulaire economie. De Brabantbrede strategie en het regionale akkoord zijn gericht op ondersteuning die het Rijk en de provincie de regio's hierbij kan bieden en biedt de regio de kans bestaande sectorale afspraken (o.a. wonen, energie en bedrijventerreinen) te verbinden en extra ambities neer te zetten. 's-Hertogenbosch en omgeving is één van de vier stedelijke regio's binnen Brabant. De andere drie zijn Eindhoven/Helmond, Breda/Tilburg en Bergen op Zoom/Roosendaal.

De verstedelijkingsopgave voor Brabant wordt opgepakt op twee schaalniveaus:
- Gezamenlijke Verstedelijkingsstrategie Stedelijk Netwerk Brabant, waarin de uitgangspunten van de verstedelijkingsopgave worden uitgewerkt. Het proces voor de Verstedelijkingsstrategie

heeft tot doel om gezamenlijk richtinggevende keuzes voor uitgangspunten en kaders voor de regionale afspraken te maken. Dit wordt getrokken vanuit de provincie Noord-Brabant, samen met B5-gemeenten (Breda, Eindhoven, Helmond, 's-Hertogenbosch en Tilburg), het Rijk en de vier waterschappen.
- Uitwerking in Verstedelijkingsakkoorden per stedelijke regio. De stedelijke regio 's-Hertogenbosch (trekker), bestaat verder uit Bernheze, Boekel, Boxtel, Heusden, Landerd (gemeente Maashorst per 1/1/2022), Maasdriel, Meierijstad, Oss, Sint-Michielsgestel, Uden (gemeente Maashorst per 1/1/2022), Vught, Waalwijk, West Betuwe en Zaltbommel.
Uitgangspunt is dat de stedelijke regio's met de provincie samen en gelijktijdig op blijven trekken richting en met het Rijk.

Verstedelijkingsakkoord Stedelijke Regio 's-Hertogenbosch (SRsH)
De SRsH is gebaseerd op basis van de belangrijkste leef-, werk- en marktomgeving; het daily urban system. Op basis van het onderzoek van Pieter Tordoir is tot deze interstedelijke netwerkstructuur gekomen. Deze is dus niet gekoppeld aan een (bestuurlijke) samenwerking als het RNOB (Regio Noordoost Brabant). Wel is sprake van overlap, zowel in geografie als in opgaven. Door naar het daily urban system te kijken, kijken we naar het functioneren van een deelnetwerk binnen het grote stedelijke netwerk in Nederland. Binnen dit deelnetwerk vinden de meeste dagelijkse verplaatsingen plaats.

Ambitie en opgaven voor SRsH
We willen als regio onze centrale positie in het stedelijk netwerk van Nederland versterken. We nemen een centrale positie in tussen de Randstad en Brainport, tussen Food Valley en Greenport en op een knooppunt van wegen en verbindingen. We zijn een regio waar het 'gewoon goed leven is', met kleine stadjes en grote dorpen met alle voorzieningen bij de hand. Stedelijke regio 's-Hertogenbosch is een polycentrische regio, gelegen in een afwisselend landschap, waar rust en een rijke historie, hand in hand gaan met dynamiek en innovatie. Door de keuzes voor ontwikkelingen, zoals nieuwe woonmilieus, bedrijventerreinen en bereikbaarheidsopgaven in samenhang te bezien, kan de stedelijke regio als geheel sterker worden. Dat is goed voor onze inwoners, die voor hun dagelijkse verplaatsingen niet gehinderd worden door gemeentegrenzen. Het verstedelijkingsakkoord moet ervoor zorgen dat de kwaliteiten versterkt worden en een bijdrage wordt geleverd aan het oppakken van de uitdagingen die de regio kent, zodat het hier over twintig jaar nog steeds goed leven, wonen en werken is. Om dat te kunnen bereiken willen we hierover in dit verstedelijkingsakkoord afspraken maken met elkaar binnen de stedelijke regio en ook met andere overheden, zoals het Rijk en de provincie.

Relatie met andere trajecten en bestaande afspraken
Het verstedelijkingsakkoord SRsH staat niet op zichzelf. Het heeft een relatie met ander beleidsvelden en bestaande afspraken. Het verstedelijkingsakkoord gaat over hoe we met verstedelijkingsvraagstukken omgaan. Daarbij zijn de demografische ontwikkelingen voor de regio kaderstellend. Binnen deze kaders zoeken we naar een optimum voor de regio als geheel. Dat betekent dat we de manier waarop we nu met verstedelijkingsvraagstukken omgaan tegen het licht houden en kijken waar en hoe we dat op een toekomstbestendigere manier kunnen vormgeven. Voor (gemeentelijke) plannen die in een vergevorderd stadium zijn betekent dit niets. Mogelijk leidt het wel tot andere accenten en plannen voor de middellange en lange termijn.

Fase 1 Start Analyse
In de stedelijke regio zijn we vorig jaar maart met onze adviseur Studio Bereikbaar (die ook als adviseur werkt voor het Brabantbrede traject) gestart met een analyse van de opgaven. Dit heeft geleid tot een regionaal analyseboek. Tegelijkertijd heeft in het Brabantbrede traject een vergelijkbare analyse plaatsgehad op het schaalniveau van de provincie. De resultaten hiervan zijn samengevat in een "Inspirerend kader".

Fase 2 Vervolg Perspectieven
Om uiteindelijk als samenwerkende partijen (gemeenten, waterschap, provincie en Rijk) ambitie en richting te bepalen voor duurzame verstedelijking in de regio worden drie perspectieven voor verstedelijking in beeld gebracht. Het betreft een modellenstudie met drie uitersten (globaal; 1 centrale netwerkstad, 2 polycentrische stad - sterke steden, 3 polycentrische stad – Brabants mozaïek). Het doel is om vooral te ontdekken wat de verschillen zijn in keuzes die te maken zijn op het gebied van bijvoorbeeld verdichting, mobiliteit, landelijk gebied, voorzieningen, etc. Voor het doorrekenen van de effecten van de perspectieven maken we gebruik van het Dashboard Verstedelijking. Dit is een rekentool die getalsmatig effecten kan berekenen van de verschillende ruimtelijke perspectieven.
De perspectievenstudie is een belangrijke stap in het ontwerpend onderzoek. Het ontwerpend onderzoeken faciliteert het goede gesprek tussen de partners en maakt inzichtelijk waarover overeenstemming bestaat, maar ook op welke onderdelen een verdiepend onderzoek of gesprek nodig is. De perspectieven en de uitkomsten van de dashboarddoorrekening worden in februari ambtelijke en bestuurlijk besproken.

Fase 3 Doorkijk Verstedelijkingsakkoord
Tijdens het BO leefomgeving van juni/juli 2022 worden de richtinggevende principes vanuit de regio gepresenteerd, samen met die van de andere twee regio's (Eindhoven en Breda/Tilburg) en de eerste ideeën over de wensen die de regio heeft ten aanzien van duurzame verstedelijking. Tijdens het BO MIRT van november 2022 worden de definitieve akkoorden gepresenteerd.

Organisatie
In een stedelijke regio met 15 gemeenten die niet als bestuurlijke samenwerking georganiseerd zijn, is het van groot belang een werkwijze te kiezen die de voortgang bewaakt en iedereen voldoende de kans geeft betrokken te zijn. Vandaar dat ervoor gekozen is een ambtelijke en bestuurlijke kerngroep samen te stellen vanuit de middelgrote gemeenten met als trekker de gemeente 's-Hertogenbosch. Deze kerngroep bestaat uit de gemeenten 's-Hertogenbosch, Oss, Meierijstad, Uden, Waalwijk en sinds kort ook Vught, Waterschap Aa en Maas en provincie Noord-Brabant. Wethouder mevrouw Vos participeert als Vughtse bestuurder in de kerngroep. Het Rijk is vanuit het Ministerie van BZK ook onderdeel van het Brabantbrede en regionale proces. Deze kerngroep verbindt het Brabantbrede traject aan het regionale traject, zorgen voor inhoudelijke en procesmatige sturing en bereiden regiobrede bijeenkomsten voor. Om ervoor te zorgen dat alle gemeenten betrokken zijn en blijven is ieder kernteamlid verantwoordelijk voor het aanhaken van enkele kleinere gemeenten, zodat de lijnen zo kort mogelijk blijven. Omdat de grenzen van de stedelijke regio niet samenvallen met de grenzen van de werkregio RNOB is gezocht naar een passende aanhaking van RNOB. Deze is gevonden door de diverse programmaregisseurs op inhoud te betrekken bij het proces. Andere belanghebbende partijen krijgen een plek in het proces op het moment dat er meer duidelijkheid is over de inhoudelijke

richting die gekozen wordt.

Governance
Een verstedelijkingsakkoord is een afspraak op regionale schaal tussen alle betrokken partijen. Het gaat daarbij dus, behalve om de gemeenten in de regio, ook om het waterschap, de provincie en het Rijk. De partijen in de regio zijn zelf verantwoordelijk voor het inrichten van het proces om te komen tot inhoudelijke keuzes die vertaald worden in een verstedelijkingsakkoord. De aard van de afspraken en het totstandkomingstraject tussen partijen bepalen dat de dagelijkse bestuursorganen (college B&W, college GS en bestuur Waterschap) verantwoordelijk zijn voor het maken van de bestuurlijke afspraken met de andere partners.

Als eerste stap richting een verstedelijkingsakkoord voor SRsH is op 6 oktober jl. een bestuurlijke bijeenkomst georganiseerd. Betrokken wethouders kwamen bijeen om geïnformeerd te worden over de verstedelijkingsstrategie en om de mogelijkheden te verkennen, die een verstedelijkingsakkoord voor de stedelijke regio 's-Hertogenbosch biedt.
In de komende maanden wordt gewerkt aan een concept-verstedelijkingsakkoord. Het bepalen van de richtinggevende principes is daarin een belangrijke tussenstap. Deze zullen worden besproken in de eerstvolgende bestuurlijke bijeenkomst die is gepland op 10 maart 2022.

Graag willen wij u verder informeren over het traject en de inhoudelijke denkrichtingen zoals deze op dit moment worden verkend in de regio.

Burgemeester en wethouders van Vught,

de secretaris,	de burgemeester,
drs. H.C. de Visch Eybergen	R.J. van de Mortel